

ZAPROSZENIE DO ZGŁASZANIA UWAG DOTYCZĄCYCH OCENY

Celem tego dokumentu jest poinformowanie opinii publicznej i zainteresowanych stron o pracach Komisji, aby umożliwić im przekazanie informacji zwrotnych i skuteczny udział w konsultacjach.

Zwracamy się do tych grup o przedstawienie opinii na temat przyjętego przez Komisję podejścia do wskazanego problemu i możliwych rozwiązań oraz o przekazanie nam wszelkich istotnych informacji.

TYTUŁ OCENY	Instrument „Łącząc Europę” na lata 2014–2020 – ocena
WIODĄCA DG I ODPOWIEDZIALNY DZIAŁ	DG MOVE, Inwestycje transportowe (dział B2)
ORIENTACYJNY HARMONOGRAM (PLANOWANE TERMINY ROZPOCZĘCIA I ZAKOŃCZENIA)	Od II kwartału 2024 r. do II kwartału 2025 r.
INFORMACJE DODATKOWE	Instrument „Łącząc Europę” – Komisja Europejska (europa.eu)

Dokument przeznaczony wyłącznie do celów informacyjnych. Nie przesądza on o ostatecznej decyzji Komisji co do tego, czy inicjatywa ta zostanie zrealizowana, ani o jej ostatecznej treści. Wszystkie opisane tu elementy inicjatywy, w tym jej harmonogram, mogą ulec zmianie.

A. Kontekst polityczny, cel i zakres oceny

Kontekst polityczny

Instrument „Łącząc Europę” (CEF1) na lata 2014–2020 utworzono jako wspólny program finansowania na potrzeby ukończenia transeuropejskich sieci infrastruktury w sektorach transportu (TEN-T), energii (TEN-E) i telekomunikacji¹. Sieci te powinny ułatwiać połączenia transgraniczne, sprzyjać spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej, przyczyniać się do podniesienia konkurencyjności społecznej gospodarki rynkowej oraz do przeciwdziałania zmianie klimatu. Uzasadnieniem utworzenia wspólnego instrumentu finansowania było umożliwienie pełnego wykorzystania synergii między tymi trzema sektorami. Budżet na wdrożenie CEF1 wynosi 30,4 mld EUR.

W sektorze transportu instrument CEF1 wykorzystuje się głównie do wsparcia projektów infrastrukturalnych będących przedmiotem wspólnego zainteresowania w ramach sieci TEN-T. Projekty te ukierunkowane są na usunięcie wąskich gardeł, budowę brakujących połączeń i modernizację odcinków transgranicznych, a także poprawę interoperacyjności kolei. W ramach instrumentu CEF1 współfinansuje się również infrastrukturę bezpiecznego i zrównoważonego transportu (na przykład punkty zaopatrzenia w paliwa alternatywne dla transportu drogowego lub portów) oraz wzajemnie połączone i interoperacyjne rodzaje transportu i usługi transportowe (terminale multimodalne, połączenie portów lub portów lotniczych z siecią kolejową, systemy aplikacji telematycznych dla dróg, kolei, śródlądowych dróg wodnych i statków oraz systemy zarządzania ruchem lotniczym). Na instrument „Łącząc Europę” w sektorze transportu przeznaczono budżet w wysokości 24,1 mld EUR. Dla państw kwalifikujących się do objęcia wsparciem w ramach Funduszu Spójności przewidziano środki w łącznej wysokości 11,3 mld EUR.

W sektorze energii CEF1 przyczynia się do realizacji projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania, które wspierają dalszą integrację wewnętrznego rynku energii oraz interoperacyjność transgranicznych sieci elektroenergetycznych i gazowych. Projekty te mają na celu zapewnienie UE większego bezpieczeństwa dostaw energii, włączenie energii ze źródeł odnawialnych do sieci przesyłowej oraz rozwój inteligentnych sieci energetycznych i sieci przesyłowych dwutlenku węgla. Budżet przeznaczony na instrument „Łącząc Europę” w sektorze energii wynosi 5,35 mld EUR.

¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1316/2013 z dnia 11 grudnia 2013 r. ustanawiające instrument „Łącząc Europę”, zmieniające rozporządzenie (UE) nr 913/2010 oraz uchylające rozporządzenia (WE) nr 680/2007 i (WE) nr 67/2010 (Tekst mający znaczenie dla EOG), Dz.U. L 348 z 20.12.2013, s. 129.

W sektorze telekomunikacji CEF1 ukierunkowany jest na projekty będące przedmiotem wspólnego zainteresowania, które mają na celu wsparcie interoperacyjności, łączności, zrównoważonego rozprzestrzeniania, funkcjonowania i modernizacji transeuropejskiej infrastruktury usług cyfrowych oraz inwestycji stymulujących rozwój i modernizację sieci szerokopasmowych, aby przyczynić się do osiągnięcia celów Europejskiej agendy cyfrowej w zakresie łączności szerokopasmowej. Budżet przeznaczony na instrument „Łącząc Europę” w sektorze telekomunikacji wynosi 1 mld EUR.

Cel i zakres

W art. 27 ust. 3 rozporządzenia w sprawie CEF1 wymaga się przeprowadzenia oceny *ex post* w celu zbadania skuteczności i efektywności programu oraz jego wpływu na spójność gospodarczą, społeczną i terytorialną. W ocenie należy uwzględnić również wkład programu w realizację priorytetów UE w zakresie inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu oraz wpływ wsparcia na osiągnięcie celów dotyczących zmiany klimatu. Wyniki zostaną uwzględnione w pracach przygotowawczych nad nowymi instrumentami finansowania w okresie obowiązywania kolejnych WRF.

W ramach zaproszeń do składania wniosków ogłoszonych w latach 2014–2020 finansowanie ze środków CEF otrzymało ponad 1 000 projektów objętych programem CEF1 w sektorze transportu i 149 działań objętych programem CEF w sektorze energii. W tym okresie ogłoszono i rozstrzygnięto 77 zaproszeń do składania wniosków dotyczących instrumentu „Łącząc Europę” w sektorze telekomunikacji (w tym cztery zaproszenia do składania wniosków w ramach programu WiFi4EU). Wsparciem objęto 735 działań, a 8 802 gmin otrzymało bon w ramach inicjatywy WiFi4EU. Inne konkretne zaproszenia do składania wniosków koncentrowały się na synergii między transportem a energią lub na ustanawianiu instrumentu łączonego w ramach CEF.

Biorąc pod uwagę, że inwestycje w infrastrukturę są procesem długoterminowym, znacznej liczby projektów jeszcze nie sfinalizowano. Przedmiotem oceny będą wszystkie ukończone projekty realizowane w ramach CEF oraz informacje dotyczące trwających projektów, których data graniczna przypada na połowę 2024 r., o ile informacje takie będą dostępne. Ocena obejmie projekty finansowane z CEF1 we wszystkich państwach członkowskich oraz projekty realizowane z udziałem krajów spoza UE (głównie krajów EOG i krajów kandydujących).

Zgodnie z kryteriami wskazanymi w wytycznych Komisji dotyczących lepszego stanowienia prawa ocenie poddane zostaną następujące kwestie:

Skuteczność: w ramach oceny przeanalizowana zostanie kwestia tego, w jakim stopniu osiągnięto główny cel CEF1, jakim jest przyczynienie się do inteligentnego i zrównoważonego wzrostu gospodarczego sprzyjającego włączeniu społecznemu poprzez rozwój nowoczesnych i wysoce efektywnych sieci transeuropejskich, które zwiększają konkurencyjność na rynku światowym oraz spójność gospodarczą, społeczną i terytorialną rynku wewnętrznego. Ocenie poddany zostanie również stopień osiągnięcia celów szczegółowych CEF1, a mianowicie poprawy łączności i interoperacyjności, usunięcia wąskich gardeł oraz zapewnienia stabilności i bezpieczeństwa dostaw energii, jak określono w art. 4 rozporządzenia w sprawie CEF1. Przedmiotem analizy będzie również wkład CEF1 w przyspieszenie inwestycji w transeuropejskie sieci transportowe, energetyczne i telekomunikacyjne oraz to, czy łączenie dotacji w ramach instrumentu „Łącząc Europę” z instrumentami finansowymi lub innymi instrumentami opartymi na podziale ryzyka przyczyniło się do osiągnięcia celów programu. Ocena posłuży także do analizy zarządzania CEF oraz scentralizowanego zarządzania przez Komisję we współpracy z agencją wykonawczą INEA/CINEA.

Efektywność: ocena obejmie koszty i korzyści programu, jak również analizę możliwości uproszczenia przepisów i zmniejszenia obciążeń.

Adekwatność: w ramach oceny przeanalizowane zostaną adekwatność CEF jako narzędzia służącego osiągnięciu założonych w nim celów politycznych oraz aktualność potrzeb określonych w rozporządzeniu.

Spójność: ocena posłuży do zbadania kwestii spójności CEF1 z innymi politykami UE, które przyczyniają się do osiągania celów tego instrumentu. W szczególności przeanalizowana zostanie komplementarność między CEF1 a innymi programami finansowania, takimi jak fundusze polityki spójności, program „Horyzont 2020” i EFIS. W jej ramach rozważone zostanie również, w jakim stopniu w programie wykorzystano synergie między sektorami transportu, energii i telekomunikacji. Biorąc pod uwagę ukierunkowanie na wspieranie unijnych celów redukcji emisji gazów cieplarnianych, ocena obejmie także zakres, w jakim finansowanie w ramach CEF przyczynia się do dekarbonizacji.

Unijna wartość dodana: ocena posłuży ustaleniu unijnej wartości dodanej programu CEF w porównaniu z tym, co można było osiągnąć w sektorze prywatnym lub państwach członkowskich na szczeblu krajowym lub regionalnym pod względem poprawy współpracy transgranicznej, usuwania wąskich gardeł i tworzenia

brakujących połączeń.

B. Lepsze stanowienie prawa

Strategia konsultacji

Ocena będzie opierać się na informacjach zwrotnych od zainteresowanych stron uczestniczących w realizacji projektów współfinansowanych w ramach CEF, takich jak państwa członkowskie (np. ministerstwa na szczeblu krajowym i regionalnym), promotorzy projektów (np. zarządcy infrastruktury, właściwe organy i przedsiębiorstwa prywatne), instytucje finansowe występujące w charakterze partnerów wykonawczych, a także od zainteresowanych stron, które będą korzystać z wybudowanej infrastruktury.

Planowane konsultacje obejmują następujące elementy:

- po opublikowaniu zaproszenia do zgłaszania uwag odbędą się 12-tygodniowe konsultacje publiczne (których rozpoczęcie zaplanowano na III kwartał 2024 r.) ukierunkowane na zebranie opinii ogółu społeczeństwa i zainteresowanych stron na temat kwestii o istotnym znaczeniu. Kwestionariusz będzie dostępny we wszystkich językach UE na portalu „Wyraź swoją opinię”;
- przeprowadzone zostaną ukierunkowane konsultacje z udziałem najważniejszych grup zainteresowanych stron, których dotyczą rozpatrywane kwestie, aby uzyskać obraz ich oceny programu i zgromadzić konkretne dane. Konsultacje te będą miały formę specjalnych kwestionariuszy i wywiadów z odpowiednimi zainteresowanymi stronami.

Informacje o konsultacjach będą przekazywane za pośrednictwem mediów społecznościowych oraz w bezpośrednich kontaktach z zainteresowanymi stronami, w tym ze stowarzyszeniami zainteresowanych stron. Sprawozdanie podsumowujące ukaże się na stronie internetowej dotyczącej konsultacji w terminie ośmiu tygodni od daty zakończenia konsultacji. Do sprawozdania oceniającego załączone zostanie streszczenie wszystkich działań konsultacyjnych.

Powody prowadzenia konsultacji

Celem konsultacji jest zebranie informacji zwrotnych na temat skuteczności, efektywności, adekwatności, spójności i unijnej wartości dodanej programu CEF w latach 2014–2020. W tym celu konsultacje mają umożliwić zgromadzenie uwag i danych od odpowiednich zainteresowanych stron.

Grupa docelowa

Główne zainteresowane strony, z którymi przeprowadzone zostaną konsultacje:

w odniesieniu do instrumentu „Łącząc Europę” w sektorze transportu:

- państwa członkowskie (krajowe ministerstwa odpowiedzialne za projekty CEF/TEN-T);
- promotorzy projektów (zarządcy infrastruktury transportowej, podmioty utworzone w celu realizacji połączeń transgranicznych i przedsiębiorstwa prywatne);
- instytucje finansowe (Europejski Bank Inwestycyjny i krajowe banki prorozwojowe);
- przyszli użytkownicy infrastruktury współfinansowanej z CEF (stowarzyszenia przewoźników kolejowych/armatorów/przewoźników lotniczych/drogowych, spedytorzy, operatorzy transportu multimodalnego, zasiedziali lub nowi operatorzy kolejowi oraz organizacje pasażerów);
- zainteresowane strony z sektora środowiska;
- europejscy koordynatorzy dziewięciu korytarzy sieci bazowej TEN-T i dwóch priorytetów horyzontalnych;

w odniesieniu do instrumentu „Łącząc Europę” w sektorze energii:

- państwa członkowskie (krajowe ministerstwa odpowiedzialne za projekty CEF/TEN-E);
- promotorzy projektów (operatorzy systemów energetycznych, operatorzy sieci składowania i sieci przesyłowych dwutlenku węgla oraz inne przedsiębiorstwa, takie jak zakłady użyteczności publicznej);
- stowarzyszenia europejskich sieci operatorów systemów energetycznych;
- Agencja Unii Europejskiej ds. Współpracy Organów Regulacji Energetyki (ACER);
- krajowe organy regulacyjne i właściwe organy krajowe odpowiedzialne za wydawanie zezwoleń;
- instytucje finansowe (Europejski Bank Inwestycyjny i krajowe banki prorozwojowe);
- przyszli użytkownicy infrastruktury (odbiorcy energii, przedsiębiorstwa kompensujące emisje, odbiorcy przemysłowi, organizacje konsumenckie, przedsiębiorstwa energetyczne, w tym zaangażowane w wytwarzanie i dostawy energii);

- organizacje pozarządowe zajmujące się ochroną środowiska;
- grupy regionalne w ramach priorytetowych korytarzy i obszarów infrastruktury energetycznej TEN-E;

w odniesieniu do działań instrumentu „Łącząc Europę” w sektorze telekomunikacji:

- państwa członkowskie (ministerstwa/agencje krajowe/organy krajowe odpowiedzialne za politykę w dziedzinie infrastruktury cyfrowej i wdrażanie CEF, w tym grupa ekspertów ds. cyfryzacji CEF i organ wydający deklaracje wsparcia CEF);
- operatorzy telekomunikacyjni (Orange, Vodafone, Telia, Tradia Telecom, Deutsche Telekom, T-Mobile, Cosmote itp.);
- dostawcy infrastruktury szkieletowej (między innymi Arelion, EllaLink, AFR-IX Telecom, IP Telecom, Nordunet, Cinia, MDM, Canalink, EMACOM i Tussas);
- odpowiednie stowarzyszenia (takie jak 5GAA, ACEA, Ertico, CEDR, CER, EIM, UNIFE, UIC);
- społeczności lokalne, gminy i regiony;
- biura kompetencji w zakresie łączności szerokopasmowej i narzędzie wsparcia sieci tych biur;
- Europejskie Wspólne Przedsięwzięcie na rzecz Inteligentnych Sieci i Usług;
- przewoźnicy drogowi i kolejowi/organy lub zarządcy ruchu (między innymi Prorail, Traficverket, SNCF, DB);
- Obserwatorium 5G;
- operatorzy sieci ruchomej;
- Organ Europejskich Regulatorów Łączności Elektronicznej (BEREC);
- zarządca funduszu na rzecz sieci szerokopasmowych w ramach instrumentu „Łącząc Europę”;
- partnerzy Cube Infrastructure Managers.

Gromadzenie danych i metodyka

Ocena będzie opierać się na kluczowych wskaźnikach zawartych w rozporządzeniu w sprawie CEF1 w odniesieniu do wszystkich trzech sektorów (art. 3 i 4).

Głównym źródłem danych będą umowy o udzielenie dotacji zawarte z beneficjentami w następstwie zaproszeń do składania wniosków w ramach CEF1. W przypadku ukończonych projektów wykorzystane zostaną również sprawozdania końcowe. Beneficjenci mogą zostać poproszeni o dostarczenie dodatkowych informacji nieuwzględnionych w umowach o udzielenie dotacji. Agencje wykonawcze CINEA i HaDEA zarządzające umowami o udzielenie dotacji gromadzą te dane, które posłużą jako podstawa do pomiaru wskaźników określonych w rozporządzeniu. Zewnętrzne badanie uzupełniające przyczyni się do określenia korzyści i kosztów programu w ujęciu ilościowym.

Ocena skutków ([SEC\(2011\) 1262 final](#)) dotycząca rozporządzenia w sprawie CEF1 oraz ocena śródkresowa CEF1 ([SWD\(2018\) 44 final](#)) mają również istotne znaczenie dla przedmiotowej oceny, jak również końcowej oceny zewnętrznej pilotażowej fazy inicjatywy w zakresie obligacji projektowych w ramach strategii „Europa 2020” ([SWD\(2016\) 58 final](#)).

W przypadku instrumentu „Łącząc Europę” w sektorze transportu w ocenie uwzględnione zostaną również następujące elementy:

- [wieloletnie i roczne programy prac w ramach instrumentu „Łącząc Europę” w sektorze transportu i decyzje w sprawie wyboru projektów](#) przyjęte w ramach CEF1;
- [publiczna tablica wskaźników CINEA z portfelem projektów](#);
- [mapy narracyjne CINEA z okazji 10-lecia CEF](#);
- [plany prac w zakresie korytarzy TEN-T](#);
- [badania infrastruktury](#) przeprowadzone przez DG MOVE;
- sprawozdania Europejskiego Trybunału Obrachunkowego z kontroli wykonania zadań w dziedzinie transportu;
- [stanowisko koordynatorów TEN-T pt. „Connecting Europe. A transport funding and financing that is adapted to the challenges ahead”](#) [Instrument „Łącząc Europę”. Finansowanie transportu dostosowane do przyszłych wyzwań] na podstawie badania dotyczącego przystosowania się do zmiany klimatu i potrzeb w zakresie inwestycji transgranicznych w celu realizacji sieci TEN-T (dostępne w III kw. 2024 r.).

W przypadku instrumentu „Łącząc Europę” w sektorze energii w ocenie uwzględnione zostaną również następujące elementy:

- [programy prac w ramach CEF w sektorze energii oraz decyzje wykonawcze w ramach zaproszenia do składania wniosków dotyczących projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania](#) na

lata 2014–2020;

- [publiczna tablica wskaźników CINEA z portfelem projektów](#);
- [polityka w dziedzinie TEN-E](#) oraz [rozporządzenie TEN-E](#) z 2013 r.;
- [sprawozdania monitorujące](#) dotyczące projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania ACER;
- badanie z 2021 r. pt. „[Support to the evaluation of Regulation \(EU\) No 347/2013 on guidelines for trans-European energy infrastructure](#)” [Wsparcie oceny rozporządzenia (UE) nr 347/2013 w sprawie wytycznych dotyczących transeuropejskiej infrastruktury energetycznej];
- sprawozdania Europejskiego Trybunału Obrachunkowego w dziedzinie energii.

W przypadku instrumentu „**Łącząc Europę**” w sektorze telekomunikacji w ocenie uwzględnione zostaną również następujące elementy:

- programy prac w ramach instrumentu „Łącząc Europę” w sektorze telekomunikacji i decyzje w sprawie wyboru projektów przyjęte w ramach CEF1;
- publiczna tablica wskaźników dostępna na stronie [Telecom overview \(europa.eu\)](#);
- działania wspierane w ramach instrumentu „Łącząc Europę” w sektorze telekomunikacji wymienione w [broshurze dotyczącej wdrażania instrumentu „Łącząc Europę” z czerwca 2022 r. \(europa.eu\)](#);
- instrumenty finansowe wspierające CEF (fundusz na rzecz sieci szerokopasmowych w ramach instrumentu „Łącząc Europę” i instrument dłużny w ramach CEF).

Zewnętrzne badanie uzupełniające, badania internetowe oraz, w stosownych przypadkach, kontakt z zainteresowanymi stronami pozwolą wypełnić luki informacyjne.

W miarę możliwości korzyści i koszty regulacyjne zostaną określone w sposób ilościowy i poddane ocenie na tle informacji przekazanych przez zainteresowane strony. Przedmiotem szczególnej uwagi będzie możliwość uproszczenia lub ograniczenia obciążeń, a w szczególności możliwość obniżenia kosztów związanych z obowiązkami sprawozdawczymi.